

Utviklingen i mottakere av arbeidsavklaringspenger og personer med nedsatt arbeidsevne per 31. desember 2020

Notatet er skrevet av Eirik Grønlien eirik.gronlien@nav.no, 15.1.2021.

Sammendrag

Antall personer som mottok arbeidsavklaringspenger i løpet av desember 2020 var på 124 530. Det innebærer at 3,6 prosent av befolkningen i alderen 18-66 år mottok arbeidsavklaringspenger på dette tidspunktet. Sammenliknet med året før er antall mottakere økt med 9 637, en økning på 8,4 prosent. Antall personer som mottok arbeidsavklaringspenger er økt med 4 234 personer i løpet av fjerde kvartal 2020, tilsvarende 3,5 prosent.

Ved utgangen av 2020 var det 190 052 personer i alderen 18-66 år registrert med nedsatt arbeidsevne. Dette er 10 165 flere enn på samme tid i fjor, en økning på 5,7 prosent. Antall personer registrert med nedsatt arbeidsevne er økt med rundt 4 965 personer, eller 2,7 prosent, fra utgangen av tredje kvartal. Andel personer med nedsatt arbeidsevne som mottar arbeidsavklaringspenger er ved utgangen av 2020 på 63,8 prosent. En økning på 2,3 prosentpoeng fra tilsvarende periode i 2019. Andelen personer med nedsatt arbeidsevne som mottok uføretrygd ligger på 10,5 prosent, en reduksjon på 0,4 prosentpoeng fra 2019.

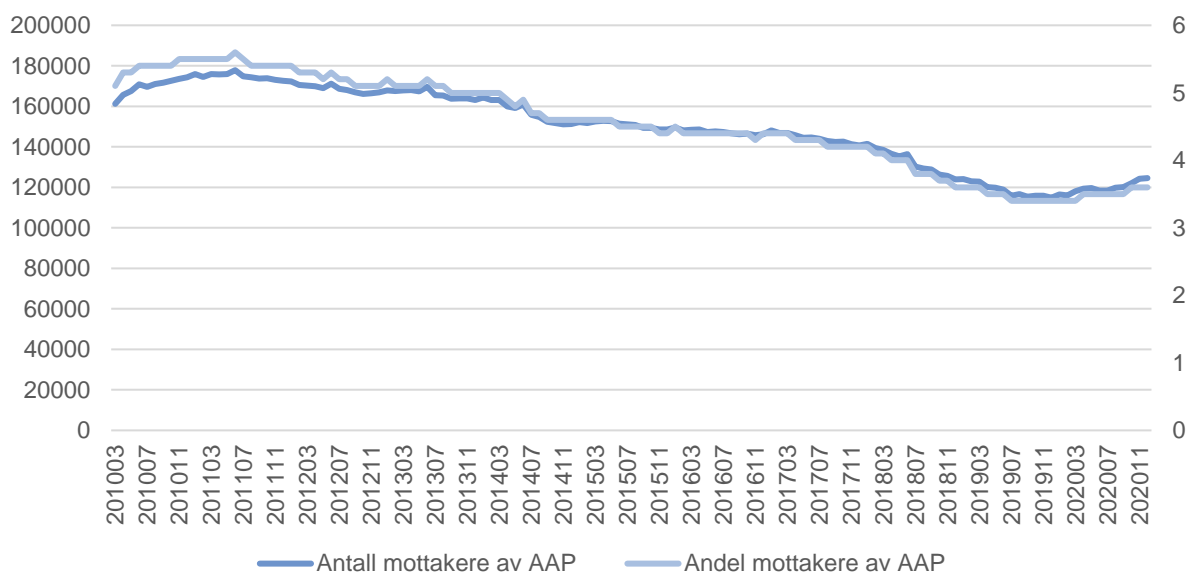
Koronapandemien har ført til en kraftig økning i antall mottakere av arbeidsavklaringspenger. Dette skyldes først og fremst at regelverksendringene innført som en følge av pandemien har ført til redusert avgang ettersom mottakere av ytelsen har fått forlenget stønadperioden med inntil 6 måneder. Basert på de første 9 månedene i 2020 så vi en reduksjon i avgang på 11 300 sammenliknet med tilsvarende periode i 2019. Dette tilsvarer en nedgang på 23 prosent. Samtidig vil fortsatt høy ledighet kunne føre til økt tilgang på helse relaterte ytelser, enkelte av disse vil gå direkte over på arbeidsavklaringspenger, mens andre vil kunne starte på AAP etter en periode med sykepenger. Tilgangen i 2020 lå rundt 3 100 over tilgangen i 2019, en økning på rundt 5,4 prosent. Dette medfører at pandemien har ført til en økning i beholdningen av AAP-mottakere ved at langt flere starter et AAP-løp, samt at færre slutter på ytelsen.

Økning i antall mottakere av arbeidsavklaringspenger

Antallet personer som mottok arbeidsavklaringspenger økte kraftig i løpet av 2020. Antall personer som mottok arbeidsavklaringspenger ligger ved utgangen av desember 2020 på 124 530. Dette var en økning på 4 234 fra tredje kvartal, og 9637 fra desember 2019. Etter at pandemien traff Norge og etter nedstengningen den 12. mars økte arbeidsledigheten betydelig og til tross for en reduksjon fra den enestående situasjonen i mars og april var ledigheten fortsatt høy ved utgangen av 2020. Som et svar på utfordringene på arbeidsmarkedet, og for å unngå at mottakere av AAP skulle stå uten ytelse ved endt stønadsløp, ble det besluttet av stønadsperioden skulle forlenges med inntil 6 måneder. Dette har ført til en kraftig reduksjon i avgangen blant personer med lang varighet og bidratt til at beholdningen har holdt seg på et høyt nivå. Samtidig har utfordringer på arbeidsmarkedet gjenspeilet seg i økt tilgang til ytelsen. Dette er et mønster vi har observert tidligere, ved liknende nedgangskonjunkturer. Det er anslått at en økning i ledighet på 1 prosentpoeng kan medføre en økning i tilgang til AAP på rundt 6 prosent (Kann m.fl 2016). Samtidig vil økt ledighet kunne føre til en økning i sykefravær. Dersom fraværet blir varig vil enkelte av disse på sikt kunne ende på AAP. NAV forventet høsten 2020 at antallet registrerte ledige vil falle gjennom 2021, men at tempoet vil avta og at den gjennomsnittlige ledigheten i løpet av året vil ende rundt 5 prosent (Vidal-Gil og Gjerde, 2020). Under forutsetning av at ledigheten fortsetter å være høy vil dette påvirke overgangen til arbeid for AAP mottakere (se for eksempel Kann m.fl. 2016).

Før pandemien traff, observert vi også en økning i beholdning. Dette skyldtes sannsynligvis at enkelte kom tilbake etter endt karenperiode, eller etter en kortere periode uten ytelse grunnet for eksempel forsøk på ordinært arbeid. Gjennom store deler av 2021 og sannsynligvis frem til vi ser en normalisering av ledigheten til et nivå før 12. mars 2020 vil økt tilgang kombinert med lavere avgang og økt varighet føre til at antall mottakere av AAP fortsetter å stige. Avgangen vil derimot kunne øke i det de med lengst varighet igjen når slutten av ny stønadsperiode etter forlengelsene i 2020. Spesielt vil det kunne påvirke avgangen i andre halvdel av 2021. Mange av disse vil allikevel ha mulighet til å motta AAP i en kortere periode enten fordi de er avklart til arbeid eller er under vurdering for uføretrygd.

Figur 1: Antall mottakere av arbeidsavklaringspenger (venstre akse) og andel av befolkningen (høyre akse), i alderen 18-66 år. Antall. Alder. Mars 2010 - desember 2020

Kilde: NAV

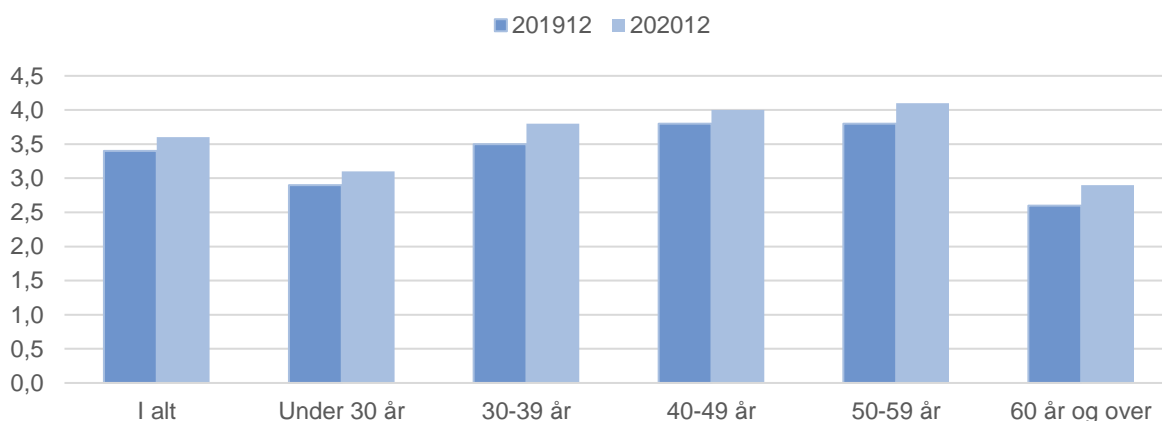
Økning for alle aldersgrupper

For alle aldersgrupper er antall mottakere økt fra tredje kvartal. Størst økning er det for dem i aldersgruppen 50 til 59 hvor antall mottakere økte med noe over 1 200 personer, tilsvarende 4,4 prosent. Den største relative økningen er det blant de eldste mottakerne, over 60 år. Her økte antallet med rundt 600 personer, dette tilsvarer en økning på over 5,3 prosent fra september. Det er også en betydelig økning blant dem i gruppen 30 til 39 hvor antallet øker med 1 000 personer, eller 3,7 prosent. Den minste økningen ser vi blant de under 30 år hvor det var en økning på 500 personer, eller 1,8 prosent.

Også hvis vi sammenlikner med tilsvarende periode året før er det en økning for alle aldersgrupper. Størst relativ økning er det for dem mellom 25 og 29 år hvor andel av befolkning har steget med rundt 0,34 prosentpoeng. Den største økningen i absolutte tall finner vi likevel i gruppen 30-39 år, hvor antallet er økt med nær 2 500 det siste året. Det er også stor økning blant dem i gruppen 40-49 og 50-59 (henholdsvis 1 800 og 2 300 personer). Målt mot antall mottakere i tidligere perioder, er det størst økning blant dem i aldersgruppen 60-66 år, hvor antall mottakere steg med 1 400 tilsvarende en økning på over 12 prosent fra samme periode i 2019. Blant de yngste mottakerne under 20 år har det også vært en betydelig økning på nesten 10 %, men denne gruppen utgjør en relativt liten andel av det totale mottakere og økningen tilsvarer bare noe over 100 personer. Det er en økning på 500 personer blant dem i gruppen 20-

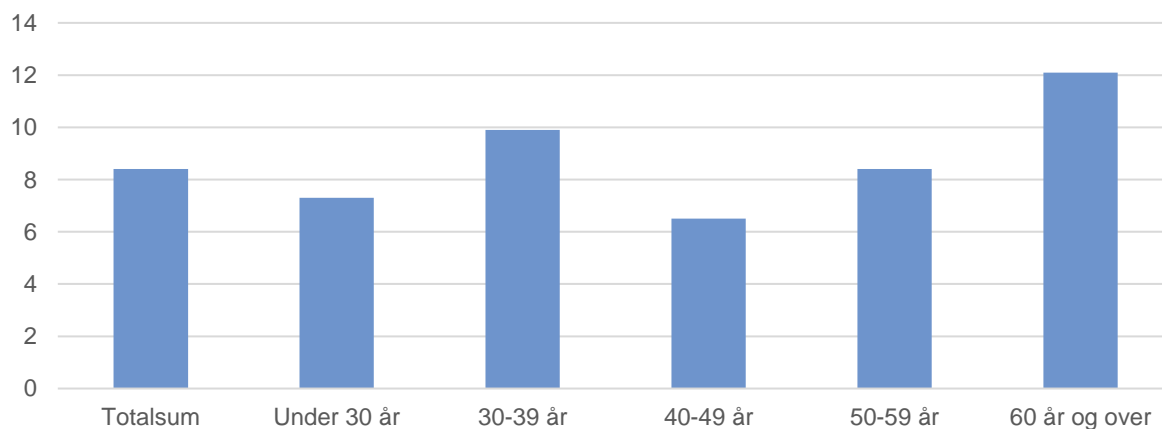
24 år, tilsvarende rundt 5 %, mens økningen blant dem i gruppen 25-29 var på noe over 1 100, eller 9 %. Dette viser noe ulike tendenser for de yngste mottakerne. Dersom vi ser bort fra de aller yngste under 20 år kan dette skyldes at økningen i 2020 skyldes en økning blant personer som tidligere er gått til *maksperiode* for ytelsen og kommer tilbake etter endt karenperiode og blant personer som er mer utsatt for økt ledighet som en følge av koronapandemien. Hvis vi ser på gruppen under 30 er den totale økningen på nær 1 800 personer, eller 7,3 prosent. I løpet av året har gruppen 50-59 år overtatt som den aldersgruppen med flest mottakere. Antallet mottakere i aldersgruppen var ved utgangen av 2020 rundt 29 300.

Figur 2: Andel av befolkningen (18-66 år) som mottar arbeidsavklaringspenger. Andel. Alder. Prosent. Desember 2019 og desember 2020

Kilde: NAV

Figur 3. Prosentvis endring i antall mottakere av arbeidsavklaringspenger. Andel. Alder. Endring fra desember 2019 til desember 2020

Kilde: NAV

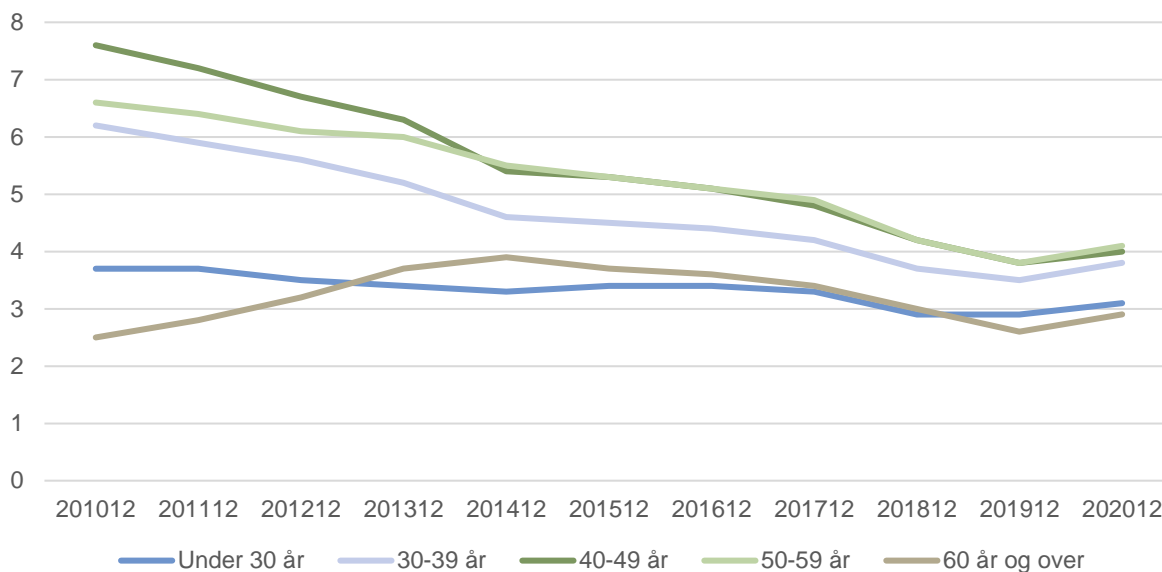
Målt som andel av befolkningen har det vært en markant økning for alle aldersgrupper. Størst økning er det for dem mellom 20 og 24 år hvor andelen øker med 0,4 prosentpoeng. Deretter følger dem i aldersgruppene 30 til 39, 50 til 59 og 60 og eldre, hvor andelen for begge grupper øker med 0,3 prosentpoeng. Den svakeste økningen er det blant de aller yngste under 20 år hvor andelen øker med 0,1 prosentpoeng. For de øvrige aldersgruppene tilsvarer økningen rundt 0,2 prosentpoeng.

Andelen personer under 30 år som mottar arbeidsavklaringspenger har holdt seg relativt stabilt over tid, selv om vi også her så en svak nedgang frem mot 2020, etter at antallet økte frem mot 2016. Ettersom yngre personer av naturlige årsaker i gjennomsnitt vil ha noe kortere varighet på ytelsen vil det kunne tilsi at de i noe mindre grad er påvirket av regelverksendringene i 2018. Det er spesielt blant de med lang varighet hvor vi ser en økt avgang fra ordningen. Dette gjelder spesielt personer som mottar eller vurderes for §11-12, noe som først vil være aktuelt etter 4 år¹. Samtidig har vi tidligere sett at unge personer med nedsatt arbeidsevne har mindre utdanning og yrkeserfaring enn jevnaldrende, og at dette kan påvirke varigheten på AAP og redusere overgangen til arbeid (Bragstad og Sørbo 2014). Frem til 2016 så vi også en større økning blant personer under 30 år med psykiske lidelser, enn vi gjorde for andre lidelser. Etter toppen i 2016 ble antallet redusert for begge grupper, men etter regelverksendringene har nedgangen vært større blant dem med andre lidelser. Det innebærer at antall med psykiske lidelser økte frem mot 2016, og at andelen av total antall mottakere har økt ytterligere som en konsekvens av en lavere reduksjon i perioden etter. Dette gjenspeiles i at andelen unge med psykiske lidelser er økt med i underkant av 2 prosentpoeng mellom 2014 og 2019. Personer med psykiske lidelser har i gjennomsnitt en marginalt lengre varighet på ytelsen før avgang, noe som kan være med på å forklare at nedgangen er noe mindre for dem under 30.

---

¹ Fra og med 2018 er ordinær periode redusert fra 4 til 3 år. Dette gjelder derimot utelukkende nye saker, hvor førstegangsvedtak er fattet etter 1. januar 2018. Dette innebærer blant annet at personer som vurderes for §11-12 vil kunne ha en reell varighet som er lenger enn 3 år, samt at de første sakene som vil påvirkes direkte av reduksjonen fra 4 til 3 år først når enden på ordinær periode i starten av 2021.

Figur 4. Andel av befolkningen (18-66 år) som mottar arbeidsavklaringspenger. Andel. Alder. Prosent. Desember 2011 – desember 2020

Kilde: NAV

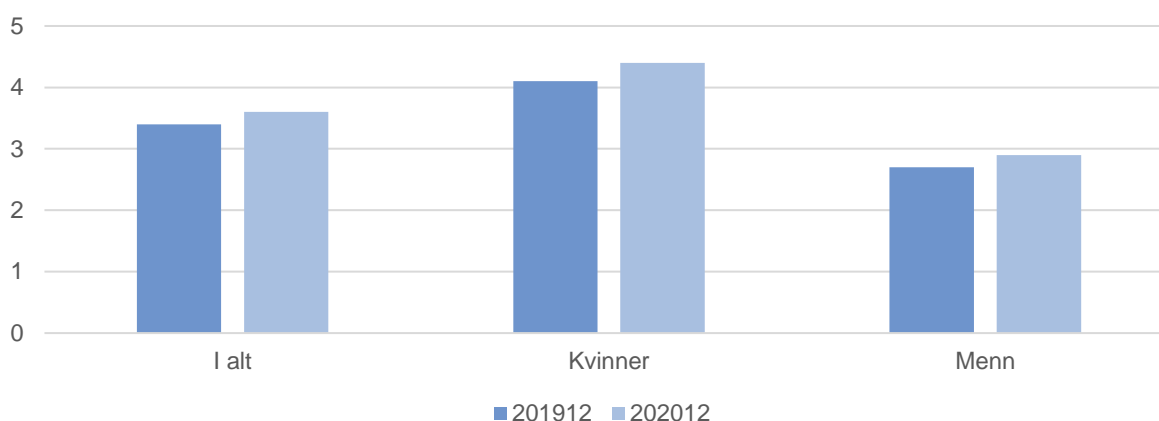
Stor økning for begge kjønn

Ved utgangen av 2020 var det 51 400 menn som mottok AAP, mens antallet kvinner var 73 200. Antall menn som mottar AAP er økt med rundt 1 700 i løpet av fjerde kvartal, mens tilsvarende økning for kvinner er på 2 500. Dette tilsvarer en økning på 3,5 prosent for både menn og kvinner. Sammenliknet med tilsvarende periode i 2019 er antall menn som mottar AAP økt med rundt 4 500 personer (9,5%), mens antall kvinner er økt med rundt 5 200 (7,6%). Målt mot fjoråret er økningen altså større for menn hvis vi ser på den relative økningen, mens i absolutte tall er økningen større for kvinner. Det var ved utgangen av året rundt 22 000 flere kvinner enn menn som mottar AAP, og disse utgjør i underkant av 58,5 prosent av det totale antall mottakere. Fordelingen mellom kjønnene har holdt seg relativt stabilt over tid, men andelen kvinner er redusert med rundt 0,4 prosentpoeng fra fjoråret.

Ved utgangen av desember 2020 var 4,4 prosent av kvinner og 2,9 prosent av menn i alderen 18-66 år mottakere av arbeidsavklaringspenger (figur 5). Andelen har økt med 0,3 prosentpoeng for kvinnene og 0,2 prosent for menn i løpet av de siste 12 månedene. Det er en økning for begge kjønn på tvers av aldersgrupper, men vi ser at særlig blant dem aldersgruppen 40 til 49 er det en markant økning blant menn som vi ikke gjenfinder i like stor grad hos kvinner. For denne aldersgruppen ligger økningen blant menn 4,2 prosentpoeng over hva den er for kvinner. Forskjellen er større for dem i aldersgruppen under 20 år, hvor økningen blant menn ligger 14 prosentpoeng over kvinner, men her kan relativt små tall ha større innvirkning på statistikken.

Kjønnsfordelingen totalt gjenspeiler situasjonen også for sykefravær og uføretrygd (Kalstø og Kann 2018), men forskjellene er større for disse trygdeordningene.

Figur 5. Andel av befolkningen med arbeidsavklaringspenger. Andel. Kjønn. Desember 2019 og desember 2020.

Kilde: NAV

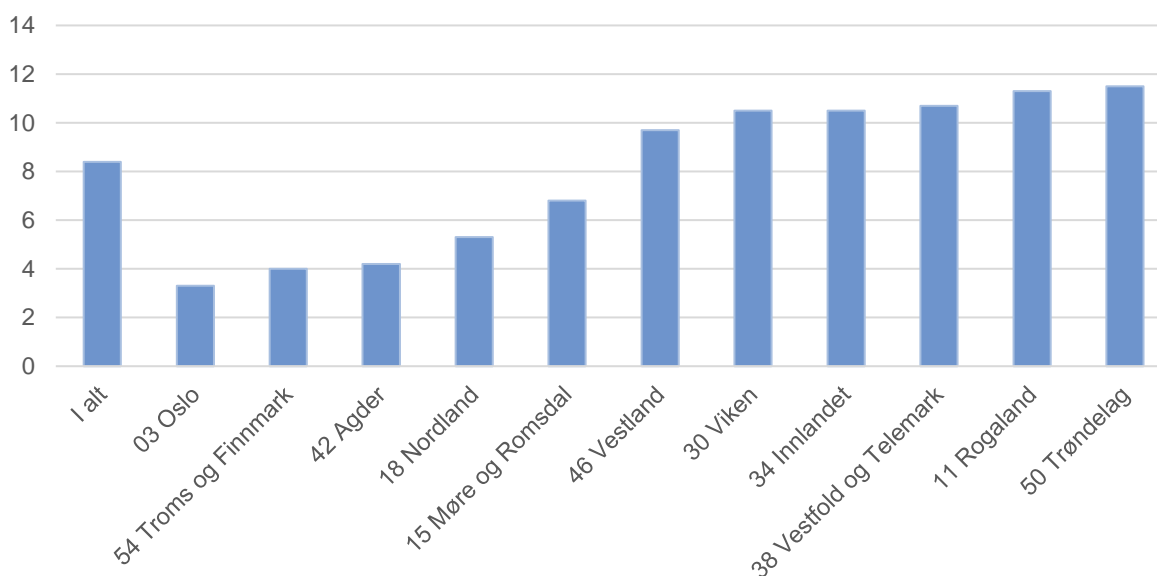
Lavere økning i nord og i sør

Etter endringen i fylkesstruktur er Viken det fylket med klart flest mottakere av AAP, med nær 28 100 ved utgangen av 2020. Deretter følger Oslo (14 900), Vestland (13 600), Rogaland (10 800) og Trøndelag (10 800). Møre og Romsdal (6 400), Nordland (5 500) og i Troms og Finnmark (6 200) er fylkene med færrest mottakere. I løpet av fjerde kvartal økte antallet i alle fylker. Størst økning var det i Viken hvor antall mottakere økte med over 1 200, det var også stor økning i Trøndelag og Vestland hvor antallet gikk opp med henholdsvis 500 og 400 personer. Den relative økningen var størst i Innlandet og Trøndelag hvor antallet økte med henholdsvis 4,9 og 4,8 prosent. Lavest økning var det i Oslo og Agder hvor antallet økte med 2,1 og 2,4 prosent.

Sammenliknet med året og basert på fylkesstrukturen av 2020 er det Trøndelag som har den største økning i antall mottakere. Målt mot tilsvarende periode i 2019 er det i dag 1 100 flere personer bosatt i Trøndelag som mottar AAP. Dette tilsvarer en økning på rundt 11,5 prosent fra fjoråret. Det innebærer at antall AAP mottakere som andel av befolkning ligger på 3,6 prosent, en økning på 0,4 prosentpoeng det siste året. Rogaland har også hatt en markant økning i 2020. Her er antall mottakere økt med 1 100, eller 11,3 prosent. Det er større netto økning i Viken (2 700), mens den er lavest for Nordland og Troms og Finnmark (henholdsvis 300 og 200 personer). Sammenliknet med fjoråret er det Oslo (3,2%), Agder (4,2%) og Troms og Finnmark (4,0%) som har den laveste relative økningen.

Som andel av befolkning var det Agder som hadde flest mottakere med rundt 4,7 prosent av befolkningen i aldersgruppen 18 til 66 registrert som mottakere av AAP. Deretter følger Troms og Finnmark (4,0%) og Møre og Romsdal og Innlandet (begge 3,9%). For alle disse fylkene var andelen mottakere økt med 0,1 prosentpoeng i løpet av fjerde kvartal. Oslo er det fylket med færrest mottakere, med rett rundt 3,1 prosent av befolkningen registrert som mottakere av AAP. Størst økning er det i Nordland, Innlandet og Trøndelag med rundt 0,2 prosentpoeng økning i fjerde kvartal. Sammenliknet med året før er det derimot størst økning i Innlandet og Vestfold og Telemark hvor andel av befolkning steg med 0,4 prosentpoeng. Lavest var økningen i Oslo hvor andelen steg med 0,1 prosentpoeng.

Figur 6: Prosentvis endring i antall mottakere av arbeidsavklaringspenger. Andel. Fylke. Endring fra desember 2019 til desember 2020

Kilde: NAV

Fortsatt flest personer med psykiske lidelser

Sammenliknet med utgangen av tredje kvartal er det størst økning blant AAP mottakere med muskel- og skjelettlidelser, hvor antall mottakere er økt med i overkant av 1 600 (4,7%) de siste 3 månedene. Antall personer med psykiske lidelser er i samme periode økt med rundt 1 500 (2,8%) og hovedgruppen utgjør fortsatt den klart vanligste medisinske årsaken til nedsatt arbeidsevne blant personer som mottar arbeidsavklaringspenger, med noe under 43 prosent av alle saker. Det er også en relativt stor økning blant personer med sykdommer i nervesystemet, hvor antall mottakere er økt med nesten 900, men den relative økning i forhold til andre kvartal ligger på hele 5,5 prosent. For de øvrige diagnosegruppene er det en økning på mellom 2,4 til

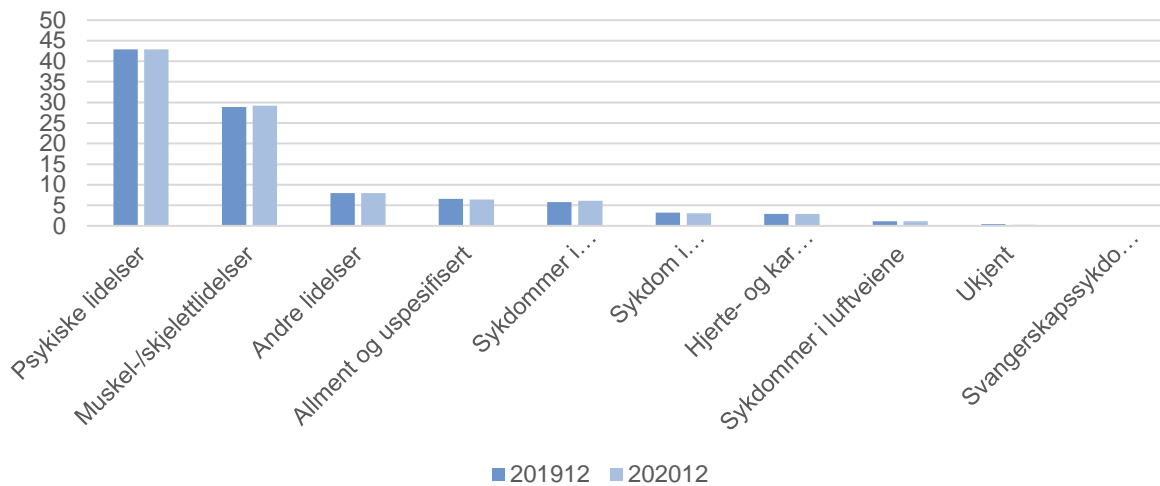
4,1 prosent, foruten svangerskapssykdommer hvor det er en reduksjon på 5,5 prosent. Av dem med hovedgruppe muskel- og skjelettlidelser er det en stor økning for alle undergruppene. Størst er økningen blant dem med ryggliedelser, med rundt 400 personer, tilsvarende 5,2 prosent økning fra tredje kvartal. Det er allikevel samlegruppen andre muskel og skjelettlidelser som er den største undergruppen, med 19 800 mottakere ved utgangen av 2020. Blant dem med psykiske lidelser er økningen størst for dem med lettere psykiske lidelser, hvor antall mottakere er økt med noe over 500 personer, eller 3,7 prosent. Blant dem med psykiske lidelser er det fortsatt gruppen med angst og depressive lidelser som er størst med 24 800 mottakere.

Ved utgangen av 2020 har 55 prosent av dem med muskel- og skjelettlidelser «andre muskel- og skjelettlidelser», mens de resterende fordeler seg på «nakke, skulder og armlidelser» (21 %) og ryggliedelser (25 %)². Generelt vil andelen med muskel- og skjelettlidelser øke med alderen, og vi ser at blant dem i aldersgruppen over 60 år var nær 44 prosent diagnostisert med denne hovedgruppen, mens tilsvarende andel for dem under 30 år ligger på i underkant av 9 prosent. I samme periode har rundt 46 prosent av de som lider av psykiske lidelser, ulike former for angst og depressive lidelser. Denne underkategorien av psykiske lidelser som andel av totalt antall mottakere med psykiske lidelser, øker med alderen og er høyest for mottakere i aldersgruppen 60 år og over (Vedlegg C). De resterende mottakerne fordeler seg på andre psykiske lidelser og lettere psykiske lidelser (henholdsvis 25 % og 28 %). For aldersgruppen 18 til 24 år fordeles personer med psykiske lidelser relativt likt mellom de tre underkategoriene, men det er en klar tendens til at andelen med angst og depressive lidelser øker for hver alderskategori, samtidig som andelen med andre psykiske lidelser reduseres. Andelen mottakere med lettere psykiske lidelser holder seg noe mer stabilt rundt 30 prosent uavhengig av aldersgruppene. Av de resterende diagnosegruppene er det spesielt hjerte og karsykdommer og sykdommer i luftveiene som øker med alderen.

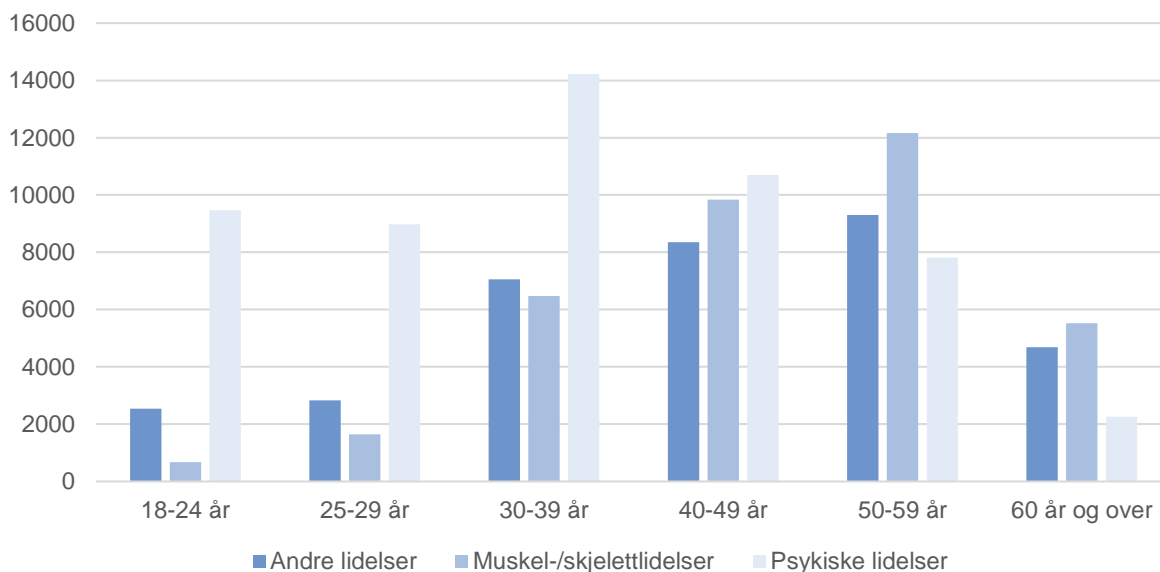
² For arbeidsavklaringspenger benyttes icpc2 diagnosekoder. I publisert statistikk består hovedgruppen psykiske lidelser av lettere psykiske lidelser (P02, P04, P06-P10, P20, P25, P27-P29, P75, P78, P79, P82 og P99), angst og depresjon (P01, P03, P74, P76 og P77) og andre psykiske lidelser (P05, P11-P13, P15-P19, P22-P24, P70-P73, P80, P81, P85, P86 og P98). Hovedgruppen muskel og skjelettlidelser består av Nakke-, skulder og armlidelser (L01, L08, L09, L10, L11, L12, L83, L92), ryggliedelser (L02, L03, L84, L85, L86) og andre muskel- og skjelettlidelser (L04, L05, L07, L13, L14, L15, L16, L17, L18, L19, L20, L26, L27, L28, L29, L30, L34, L35, L37, L38, L40, L45, L47, L52, L54, L55, L59, L66, L70, L71, L72, L73, L74, L75, L76, L77, L78, L79, L80, L81, L82, L87, L88, L89, L90, L91, L93, L94, L95, L96, L97, L98, L99).

Figur 7. Mottakere av arbeidsavklaringspenger etter diagnose. Prosentfordeling. Desember 2019 og desember 2020.

Kilde: NAV

Figur 8. Mottakere av arbeidsavklaringspenger med muskel- og skjelettlidelser, psykiske lidelser og «andre lidelser», etter alder. Antall. Desember 2020

Kilde: NAV

Økt tilgang i 2020, men noe flere har hatt sykepengen i forkant

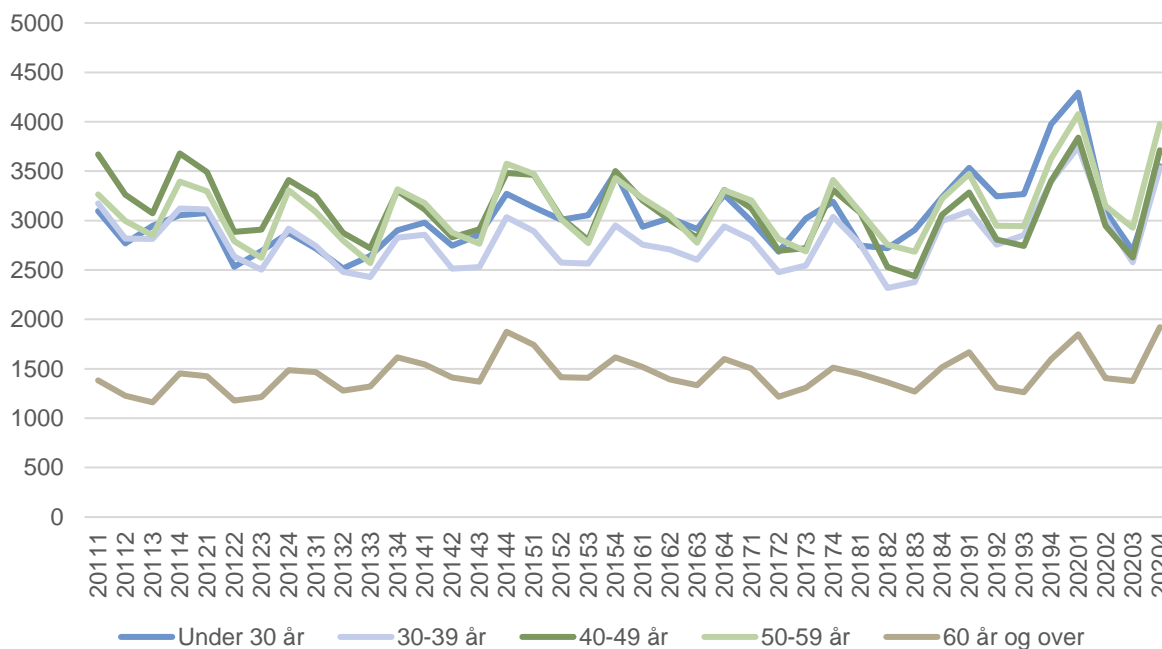
I løpet av fjerde kvartal 2020 var tilgangen³ til AAP på rundt 16 700 mottakere, en økning på nær 4 500 personer fra tredje kvartal. Dette skyldes delvis ordinære sesongvariasjoner, hvor tredje kvartal generelt er den perioden i løpet av et år med lavest tilgang, mens fjerde har den høyeste. Denne tendensen forsterkes av koronapandemien som har ført til en økt tilgang spesielt i starten av pandemien, før denne ble redusert i tredje kvartal og lå da rett under nivået fra 2019. Tilgangen i første og fjerde kvartal 2020 var den høyeste tilgangen for noen enkeltperioder siden innføringen av ordningen i 2010⁴. Mot slutten av 2019 steg tilgangen målt mot tidligere perioder. Dette skyldes mest sannsynlig at mange kom tilbake etter endt karenperiode, noe som innebærer at økt tilgang som en følge av koronapandemien forsterker en tendens vi observert tidligere. Sammenlignet med tilsvarende periode i 2019 er tilgangen økt for alle aldersgrupper foruten dem i aldersgruppen under 30 år hvor tilgangen ble redusert med noe over 400 personer. Størst økning var det for dem i aldersgruppen mellom 50 og 59 hvor antall med tilgang økte med noe under 400.

---

³ Nye mottakere av arbeidsavklaringspenger (tilgang) en gitt måned er i dette notatet definert som: Personer som mottok arbeidsavklaringspenger ved utgangen av måned t, men ikke i måned t-1 og t-2. Antall som sluttet å motta arbeidsavklaringspenger (avgang) en gitt måned er definert som: Personer som mottok arbeidsavklaringspenger ved utgangen av måned t men ikke i måned t+1 og måned t+2. Dette medfører at en person i teorien kan ha flere ulike tilganger og avganger i løpet av en lengre periode. Tilgangs og avgangsstatistikk betegner derfor ikke alltid unike individer, men er et statistisk mål for tilstrømning og frafall fra ordningen.

⁴ Tilgangen i 2019 var relativt høy med rundt 13 100 tilganger i tredje kvartal. Tidligere har tilgangen for perioden over flere år ligget rundt 12 000.

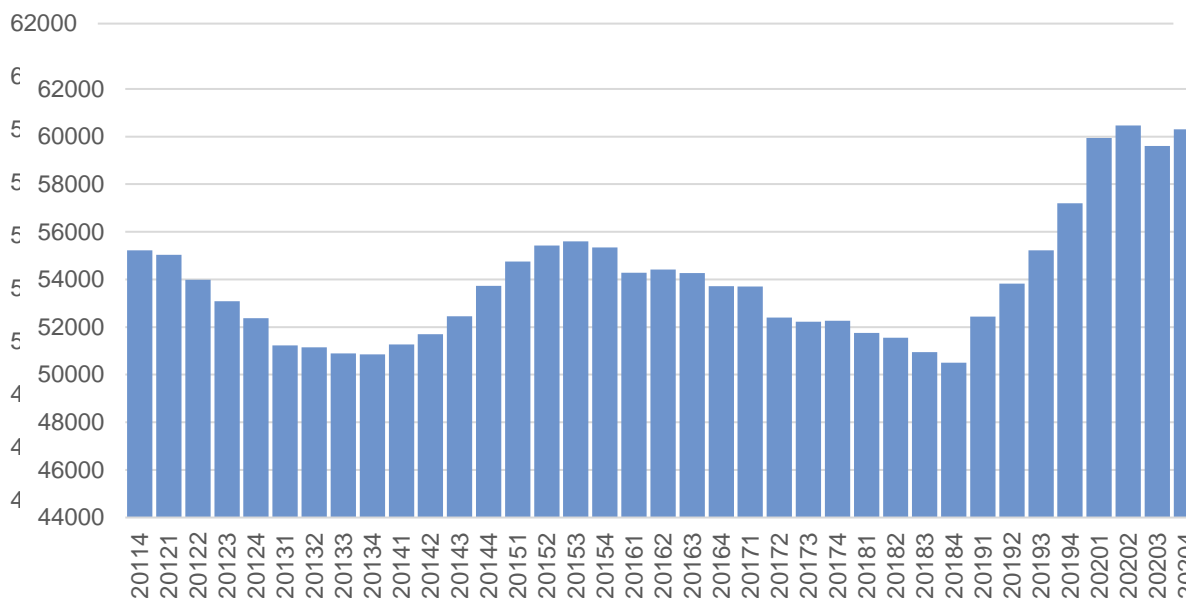
Figur 9. Antall tilganger på arbeidsavklaringspenger (tilgang), etter alder. Antall. 1. kvartal 2011 til 4. kvartal 2020

Kilde: NAV

Totalt gjennom 2020 har tilgangen vært på i overkant av 60 300, en økning på 3 100 fra 2019. Dersom vi ser på året under ett er det også blant dem i aldersgruppen 50-59 hvor vi ser en betydelig økning i tilgang. Her er antall tilganger økt med noe over 1 100, noe som har bidratt til at denne aldersgruppen nå utgjør den største gruppen av totale antall mottakere. Samtidig ser vi en faktisk reduksjon blant dem i aldersgruppen under 30 år, hvor tilgangen er redusert med nær 400. Dersom vi ser på den relative endringen er det størst økning blant dem i aldersgruppen over 60 år, her er tilgangen økt med rett over 700, men dette utgjør en økning på over 12 prosent. Dette stemmer overens med tendensen for tredje kvartal hvor vi så en svakere nedgang for dem i denne aldersgruppen. Utviklingen med en generell økning i tilgang blant de eldste kan henge sammen med at denne gruppen er noe mer utsatt i pandemien. Den går også på tvers av tidligere år hvor endringer i regelverket for uttak av alderspensjon og et økt insentiv om å prioritere andre ytelser (Jacobsen 2018) har ført til en redusert tilgang for denne gruppen. Gruppen har også tidligere hatt en økt overgang til mer varige ytelser som uføretrygd (Kann og Dokken 2019) og alderspensjon. Det kan ha medført at personer i den eldste aldersgruppen mottar AAP mer stabilt over tid, og at de derfor har hatt relativt sett færre avganger og tilganger enn personer i andre aldersgrupper. Regelverksendringene fra 2018 virker også å ha ført til en lavere tilgang blant de eldste, med en klar tendens til at de utgjør en lavere andel av tilgangen fra starten av 2018 og til og med første kvartal 2020.

Figur 10. Tilgangen i løpet av det siste 12 måneder målt ved utgangen av perioden. Antall. 4. kvartal 2011 til 4. kvartal 2020

Blant personer som starter med arbeidsavklaringspenger er det en klar økning i andelen som kommer fra sykepenger. Ved utgangen av desember 2020 hadde rundt 59 prosent av alle som fikk innvilget arbeidsavklaringspenger hatt sykepenger i forkant. Dette er en økning på 7,3 prosentpoeng fra tilsvarende periode i 2019. Andelen har ligget stabilt over 55 prosent de siste 12 månedene, men er økt fra 51,4 prosent i 3. kvartal 2019. Vanligvis ser vi tydelige sesongvariasjoner i hvor høy andel som kommer fra sykepenger, hvor andelen stiger i starten av året og reduseres i løpet av andre og tredje kvartal, før den øker igjen i fjerde kvartal. Utviklingen gjennom 2020 hvor andelen som kommer fra sykepenger øker per kvartal bryter med denne tendensen. Det er usikkert hva som er årsaken til dette, men det kan henge sammen med at tilgangen i 2019 var preget av den høye avgangen i 2018 og at mange som tidligere hadde mottatt AAP kom tilbake på ytelsen etter å ha avspasert sin karensperiode. Denne gruppen vil i liten grad ha mottatt sykepenger i forkant da de i karensperioden ikke nødvendigvis vil ha opparbeidet seg nye rettigheter til sykepenger. En annen årsak kan være at tilgangen i 2020 preges av pandemien og at denne fører til at flere med sterkere tilknytning til arbeidslivet søker seg til AAP. Denne gruppen vil i større grad kunne ha hatt rett til sykepenger i forkant. Samtidig som andelen med sykepenger stiger ser vi en spesielt sterk reduksjon i den gruppen som har status «ukjent» i forkant. Det vil si at vi ikke har god oversikt over hva de lever av eller hva slags oppfølging de har hatt før tilgang. Denne gruppen utgjør rett under 30 prosent av tilgangen i tredje kvartal, en nedgang på over 6 prosentpoeng fra 2019. De resterende som kommer inn på ordningen vil ha vært registrert som enten arbeidssøkere eller med nedsatt

arbeidsevne og således hatt oppfølging fra NAV i forkant av tilgang. Det er kun små endringer for denne gruppen. Over tid forventer vi at andelen som kommer fra status som «ukjent», eller har nedsatt arbeidsevne eller er arbeidssøker vil øke ettersom stadig flere av dem med tilgang til ytelsen vil kunne ha mottatt AAP i en tidligere periode. Disse vil da i mindre grad ha opptjent ny rettighet til sykepenger under oppholdet fra AAP og vil så ledes vært registrert som at de kommer fra annen status i forkant av ny tilgang.

Dersom vi utelukkende vurderer nye tilfeller, eller personer som ikke tidligere har vært registrert med AAP, så ligger andelen som kommer fra sykepenger relativt stabilt rundt 70 prosent. Tidligere så vi en trend hvor andelen virket å bli redusert noe fra og med midten av 2018 (se vedlegg 1). Noe som delvis kan henge sammen med at regelverksendringene har medført strengere inngangskrav for førstegangssøkende (Lande 2019). Endringene kan videre ha medført at et økende antall står uten ytelse etter avgang fra AAP, mens de tjener opp rett til ny periode etter avspasert karenstid. Vi ser samtidig at andelen som tidligere har mottatt AAP og som i perioden før var registrert med nedsatt arbeidsevne øker noe fra og med 2. kvartal 2019, etter å ha vært stabil over lengre tid. Dette kan ha en sammenheng med regelverket for karenperiode, men det vil kreve egne analyser å se på den reelle effekten. Så langt i 2020 ser vi derimot at denne trenden har snudd og andelen i utgangen av tredje kvartal ligger på 74,3 prosent som er den høyeste andel nye mottakere som kommer fra sykepenger siden starten av 2018.

Tabell 1. Tilgang på AAP og status 2 måneder før tilgang. Antall totalt og andel i hver tiltaksgruppe. 4. kvartal 2012 til 2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
I alt	14002	13963	15237	14983	14419	14463	14024	15997	16695
Sykepenger	63,8	64,3	61,6	62	62,3	61,2	57,4	54,4	60,2
Arbeidssøker/Nedsatt arbeidsevne	36,6	35,1	37	38,9	38	41,3	51,5	57,9	45,2
Annet og ukjent	54,7	58	68,8	57,5	59,1	53,2	43,9	44,4	46,3

Antall med avgang fra arbeidsavklaringspenger er redusert

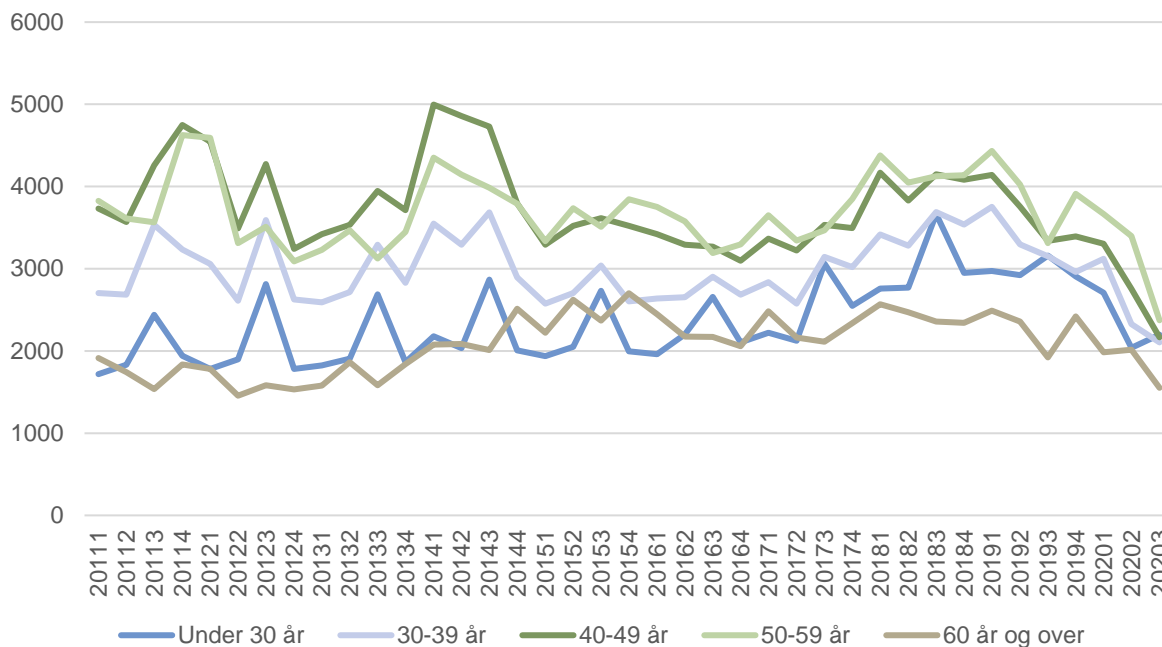
I tredje kvartal 2020 var det en total avgang på 10 400 personer, en reduksjon på over 2 100 fra andre kvartal⁵. Dette tilsvarer en nedgang på over 17 prosent. Vi ser at trenden med fallene avgang under koronapandemien fortsetter i tredje kvartal. Dette henger sammen med forlengelsene av AAP perioden på inntil 6 måneder som har medført at færre har gått ut fra ordningen etter å ha mottatt AAP i 4, eller 4+2 år. Tendens til fallende avgang starter derimot allerede fra tredje kvartal 2019, og skyldes den svært høye avgangen i 2018 som en følge av regelverksendringene. Ved utgangen av 2018 var antall mottakere med lang varighet drastisk redusert, og ettersom avgangen for denne gruppen er svært høy, vil den totale avgangen reduseres når mottakere med lengre varighet utgjør en mindre andel av det totale antall mottakere (se vedlegg B for en oversikt over varighet ved avgang fordelt per år). Målt mot tilsvarende periode i 2019 er det en reduksjon i avgang på nær 4 500, sammenlignet med tredje kvartal 2018 er reduksjonen på hele 7 600.

Etter at koronapandemien inntraff har de fleste stønadsmottakere fått forlenget ytelsen. Det gjelder dem som har vært i ordinær periode og dem som har mottatt AAP i påvente av uføretrygd eller etter å være avklart til arbeid (se eget avsnitt under). Forlengelsene har ført til at avgangen er sterkt redusert fra slutten av første kvartal og til og med tredje kvartal. Dersom vi utelukkende ser på perioden mars til og med september så er den totale avgangen på 27 000. Sammenliknet med tilsvarende periode i 2019 er dette en reduksjon på over 11 300, en nedgang på rundt 30 prosent. Det er spesielt blant dem i aldersgruppen 30 til 49 år hvor avgangen reduseres, mens det for de eldre er det ikke den samme reduksjonen i avgang. At det er relativt sett flere blant de eldste som går ut under pandemien kan skyldes at disse velger alderspensjon som en sikker og varig ytelse. Gjennom fjerde kvartal 2020 ser vi en økning i antall mottakere som ikke utelukkende kan forklares gjennom en økning i tilgangen. Vi forventer derfor at også i fjerde kvartal 2020 vil avgangen holde seg lav. Basert på fordelingen i varighet personer som mottar AAP ved utgangen av desember antar vi også en fortsatt redusert avgang i starten av 2021. Vi ser for eksempel at antall personer som er forventet å gå ut stønadsperioden på AAP er redusert fra rundt 21 000 før pandemien til noe under 6 000 ved utgangen av året. Dette skyldes delvis naturlig avgang for denne gruppen gjennom året, men den viktigste årsaken er at mange av disse nå har fått forskjøvet maksdato inn i andre halvdel av 2021.

---

⁵ Avgang er definert som at en personer ikke har mottatt AAP i to sammenhengende måneder. Avgangsmåned vil være siste periode hvor det er registrert utbetaling før denne to-måneders perioden. Gitt denne definisjonen må vi vente to måneder før vi kan regne avgangstall fra en gitt måned. Vi har derfor bare med avgangstall til og med 1.kvartal 2020 i dette notatet. Definisjonen tilsier også at en person bare kan ha en avgang i løpet en et kvartal, men kan ha flere avganger i løpet av en lengre periode. Avganger i løpet av kvartalet vil da tilsvare antall personer, mens det for en lengre periode vil være enkelte duplikater (personer med flere avganger).

Figur 11. Antall avganger fra arbeidsavklaringspenger (avgang), etter alder. Antall. 1. kvartal 2011 til 3. kvartal 2020

Kilde: NAV

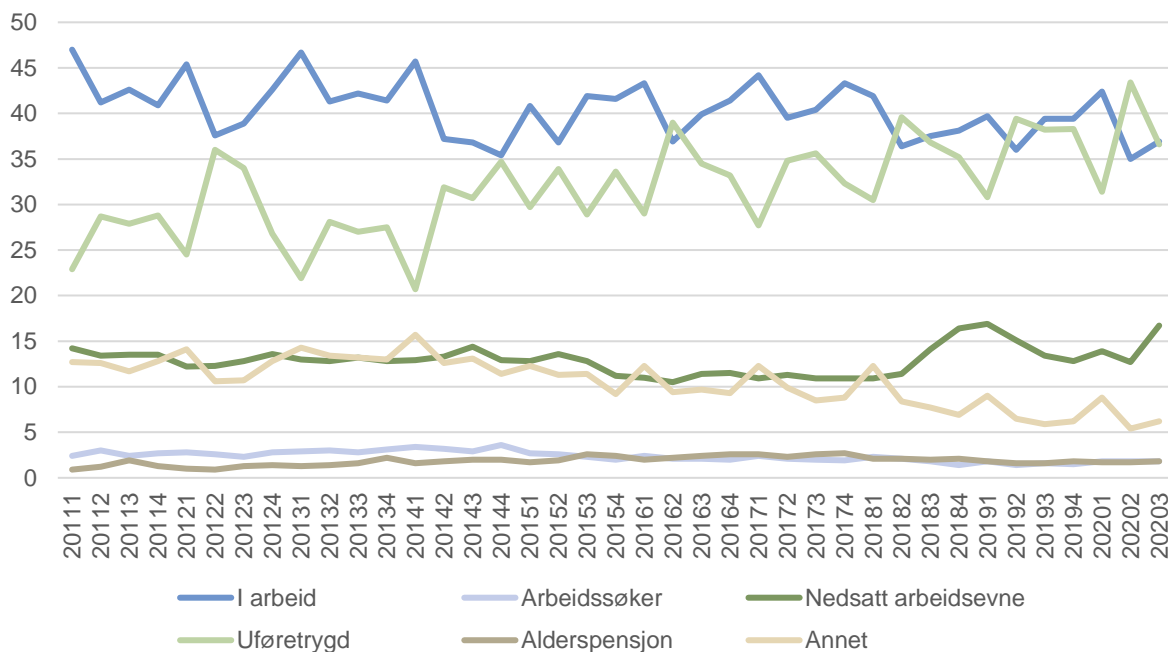
Svak økning i andelen som er i arbeid etter avgang

De fleste som slutter å motta arbeidsavklaringspenger vil fortsatt ha overgang til jobb eller uføretrygd, eller kombinere arbeid med uføretrygd. Figur 13 viser denne fordelingen 6 måneder etter at de ikke lenger var registrert med arbeidsavklaringspenger⁶. Personer som inngår i beholdningen for 3. kvartal 2020, sluttet derfor på arbeidsavklaringspenger i løpet av 1. kvartal 2020.

⁶ Se vedlegg A for en oversikt over antall personer med avgang fra arbeidsavklaringspenger og status seks måneder etter.

Figur 12. Arbeidsmarkedsstatus seks måneder etter avgang fra arbeidsavklaringspenger. Andel. 1 kvartal 2011 til 3. kvartal 2020⁷

Kilde: NAV

Andelen som går til arbeid etter avgang fra AAP er økt med 1,9 prosentpoeng fra dem med status i andre kvartal. Denne økningen skyldes først og fremst klare sesongvariasjoner i hvor folk ender etter avgang fra AAP. Dersom vi sammenlikner med tilsvarende periode i 2019 er det en nedgang på 2,5 prosentpoeng. Generelt vil personer med avgang mot slutten av året ha mindre sannsynlighet for å være i arbeid 6 måneder senere. Før koronapandemien så vi i første kvartal tegn til at andelen som gikk til jobb økte svakt. Overgangen til arbeid da lå høyere enn den ordinært gjør for første kvartal (2,7 prosentpoeng over 2019). Tidligere analyser har vist en svakt økt sannsynlighet for overgang til arbeid etter innføringen av nytt regelverk i 2018 (Kann m.fl. 2019). Analyser har samtidig vist at for enkelte grupper som er særskilt påvirket av regelverksendringene fra 2018, er det enten ingen endring eller en svak reduksjon i sannsynligheten for å være i jobb etter avgang fra AAP (Lima m.fl. 2020). De antar at nedgangen først og fremst kan skyldes lavere sannsynlighet for overgang til arbeid i perioder med høy ledighet.

⁷ I grafene er det illustrert hva personene gjør 6 måneder etter avgang fra nedsatt arbeidsevne. Status 3 kvartal 2018 er altså for de som hadde avgang fra nedsatt arbeidsevne i 1 kvartal 2013, status 2 kvartal 2018 er for de med avgang 4 kvartal 2017, også videre. I teksten refereres det til statusperiode som er perioden 6 måneder etter avgang fra AAP. Statistikken for tredje kvartal 2019 viser da status for dem som gikk ut i løpet av første kvartal 2019. Tilsvarende gjelder for 2018 og tidligere perioder.

Samtidig som overgangen til arbeid er økt i tredje kvartal ser vi en nedgang i sannsynligheten for å gå til uføretrygd. Av dem som har avgang i første kvartal 2020, er det 36,6 prosent som mottar uføretrygd, en reduksjon på 6,8 prosentpoeng fra kvartalet før. Som for overgang til arbeid er det sesongvariasjoner i overgang til uføretrygd, og vi ser at dersom vi sammenlikner med tilsvarende periode i 2019 er reduksjonen på bare 1,6 prosentpoeng. Den skiller seg også bare marginalt fra tidligere år.

Etter regelverksendringene økte andelen som gikk til nedsatt arbeidsevne, før denne ble redusert gjennom store deler av 2019 og 2020. For tredje kvartal ser vi at andelen ligger på nær 16,7 prosent, eller rundt 4 prosentpoeng under andre kvartal 2020. Små endringer som dette vil sannsynligvis i større grad påvirkes av sesongavhengige forskjeller enn andre forhold. For dem som ender i gruppen «ukjent», som tilsier at de hverken kan ha oppfølging fra NAV, trygdeytelser eller være registrert med et arbeidsforhold, ser vi at andelen holder seg stabil. Kategorien «annet eller ukjent» inkluderer her blant annet privat forsørgede, studenter, selvstendig næringsdrivende og alderspensjonister.

En betydelig andel av personer med avgang fra AAP vil være tilbake på samme ytelse etter 6 måneder. Andelen som står med AAP etter 6 måneder var i tredje kvartal på 5,8 prosent, noe som er stabilt med andre kvartal, men en svak økning på 0,4 prosentpoeng fra tilsvarende periode 2019. Andelen har holdt seg relativt stabil, men trenden viser en marginal reduksjon etter 2014. I perioden før 2014 var det få som hadde brukt opp retten til ordinær periode på AAP, og andel som gikk tilbake til ytelsen holdt seg jevnt over 8 prosent. Personer som kommer tilbake på AAP vil kunne befinne seg i alle kategoriene som inngår i figur 14, men de fleste vil være blant dem registrert med nedsatt arbeidsevne, eller inngår i gruppen som kombinerer arbeid med ytelse og/eller oppfølging (88 %). En del vil kunne befinne seg i gruppene som inkluderer personer med uføretrygd i de tilfeller hvor de kombinerer begge ytelser (rundt 6,5 %), eller i gruppen med arbeidssøkere dersom de mottar AAP etter å ha blitt ferdig avklart til arbeid (4,2 %).

Fortsatt stor nedgang i andel med varighet over 4 år

En overvekt av personer som mottar arbeidsavklaringspenger har mottatt ytelsen i mindre enn 12 måneder. Ved utgangen av desember 2020 hadde rundt 49 500 personer mottatt arbeidsavklaringspenger i 12 måneder eller mindre, dette er økning på 4 500 fra tilsvarende periode i 2019. Dette skyldes sannsynligvis en økt tilstrømning til ytelsen som en følge av koronapandemien. Svært mange av disse enten er nye mottakere av AAP eller begynner ny periode. Den største reduksjonen ser vi hos dem som har mottatt arbeidsavklaringspenger i mer enn 5 år. Her ser vi en reduksjon på over 1 700 personer fra samme periode i 2019. Antall personer med varighet over 4 år er allikevel økt med rundt 300 personer⁸. Den svake økningen, som skjer først og fremst blant dem som har en varighet rett over 4 år, skyldes sannsynligvis forlengelsene, som har medført at en del som ellers ville hatt avgang i det de når 4 år med AAP, nå har fått forlenget perioden. Totalt for denne gruppen finner vi ordinært en overvekt av personer som mottar AAP ut over ordinær periode, eller mens de er registrert som aktive arbeidssøker eller mens de avventer krav om uføretrygd.

Tabell 2: Mottakere av arbeidsavklaringspenger fordelt på hvor lenge de har mottatt ytelsen. Antall. Desember 2020, og endring fra desember 2019

Varighet	Antall desember 2020	Endring i antall fra desember 2019	Endring i prosent fra desember 2019
I alt	124 530	9 637	8,4
1 år (1-12 mnd)	49 496	4 524	10,1
2 år (13-24 mnd)	33 352	5 319	19
3 år (25-36 mnd)	19 822	-797	-3,9
4 år (37-48 mnd)	13 801	272	2
5 år (49-60 mnd)	6 043	2 020	50,2
Over 5 år (61 mnd -)	2 016	-1 701	-45,8

Kilde: NAV

De fleste som mottar AAP vil motta ytelse basert på vedtak fattet etter de ordinære bestemmelsene i §11-12 for en periode på inntil 3 (4) år, eller unntaksbestemmelsene i samme paragraf i inntil 2 år⁹. Mange som mottar AAP i mer enn 4 år vil være personer som mottar

⁸ Varigheten i tabellen er et statistisk mål på hvor lenge en person har vært tilknyttet NAV på AAP. Korte perioder er holdt utenfor. Slike korte opphold i ytelse vil ikke telle mot maksperiode på AAP. Tabellen vil derfor generelt angi en høyere varighet enn det som er reelt. Tabellen skiller heller ikke på hvilken paragraf en mottar AAP for, den egner seg derfor heller ikke til å anslå hvor mange som mottar AAP etter unntaksbestemmelsene i §11-12.

⁹ De resterende vil motta AAP mens de venter på vurdering for uføretrygd (§11-18), etter å ha vært avklart mot arbeid (§11-17), eller som sykepengeerstatning (§11-13).

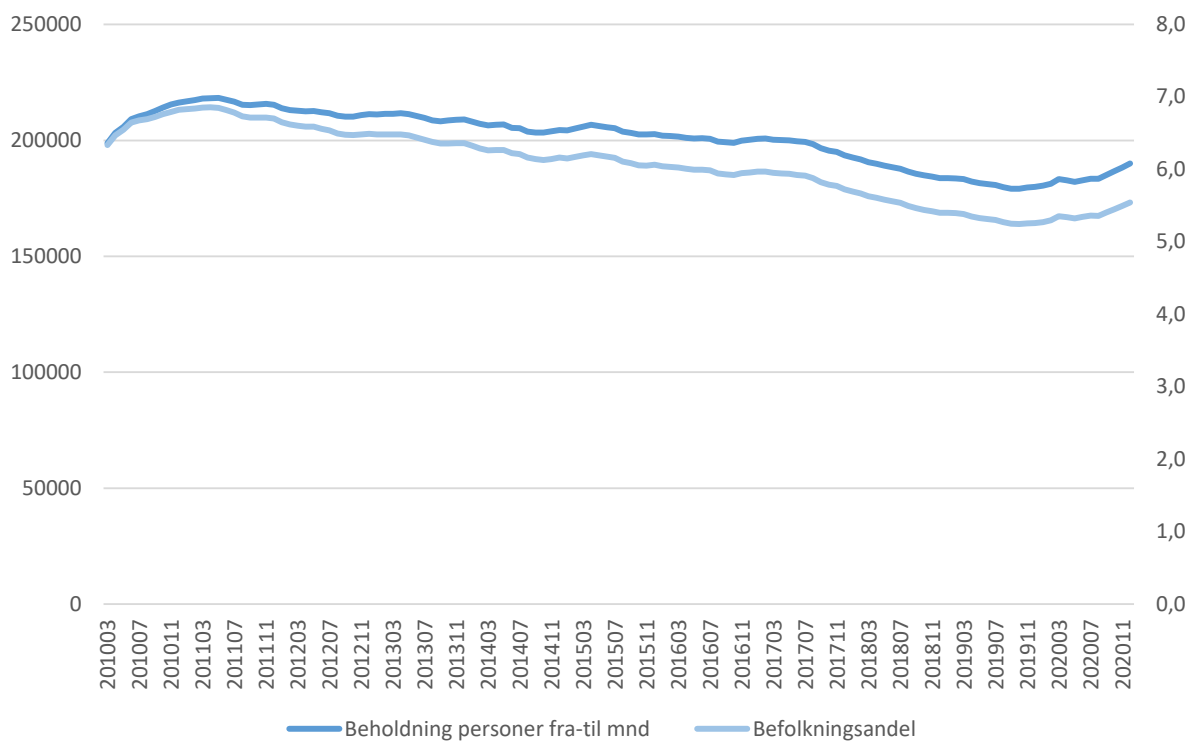
AAP etter unntaksbestemmelsene i §11-12, eller som mottar AAP under vurdering for uføretrygd. Antall personer som mottar AAP etter unntaksbestemmelsene var ved utgangen av 2020 på rundt 3 900, mens antallet som mottok AAP under vurdering for uføretrygd var på rundt 6 600. Antallet er redusert fra henholdsvis 6 400 og 9 000 ved samme tidspunkt i 2019. Reduksjonen fortsetter en trend som startet etter regelverksendringen i 2018 og gjenspeiler at antall med lang varighet reduseres over tid.

Kraftig økning i antall personer med nedsatt arbeidsevne

Ved utgangen av 2020 var 190 052 personer registrert med nedsatt arbeidsevne (figur 12). Dette er i overkant av 10 200 flere enn i tilsvarende periode i 2019. Antall personer med nedsatt arbeidsevne lå på 5,5 prosent av befolkningen mellom 18 og 66 år. Dette er en økning på 0,2 prosentpoeng. Antallet stabiliserte seg mot slutten av 2019, men er økt gjennom hele 2020. Ved utgangen av året var antall personer med nedsatt arbeidsevne nær nivået fra starten av 2018. Det er spesielt blant dem i aldersgruppen 30-39 hvor vi ser en økning (økning på 2 800 personer), men den relative økningen er størst blant dem i aldersgruppen over 60 (9 % økning).

Det er en relativt jevn fordeling mellom menn og kvinner blant dem med nedsatt arbeidsevne. Av personer registrert med nedsatt arbeidsevne er 55 prosent kvinner. Det betyr at det er forholdsvis flere menn som står uten AAP ytelse i denne gruppen enn det er kvinner (til sammenlikning så er rundt 58 % av AAP mottakere kvinner). Andelen menn med nedsatt arbeidsevne som mottar AAP var i desember 2020 på noe under 60 prosent, mens andelen kvinner var rett over 70 prosent.

Figur 13. Antall personer (akse til venstre) og andel av befolkningen (18-66 år, akse til høyre) med nedsatt arbeidsevne. Antall. Mars 2010 - desember 2020

Kilde: NAV

Flere med nedsatt arbeidsevne mottar arbeidsavklaringspenger

Av dem som var registrert med nedsatt arbeidsevne i desember 2020 var det rundt 64 prosent som mottok AAP. Antallet er økt med 10 700, eller 9,6 prosent fra tilsvarende periode i 2019. Andelen som mottar uføretrygd har holdt seg mer stabil og ligger på 10,5 prosent i desember, en marginal økning fra 2019 på 300 personer, eller 1,6 prosent. Antall i kategorien annet er redusert med nær 2 000 personer, en nedgang som tilsvarer rundt 4,7 prosent. At færre inngår i denne gruppen antyder at det er flere med nedsatt arbeidsevne som har inntektssikring gjennom trygdeytelser fra NAV. I denne gruppen finner vi et høyere antall personer som mottar kommunale ytelser som sosialhjelp, samt dem som ikke mottar stønad fra NAV. De fleste i den siste gruppen antas å forsørges av familie eller andre, evt. vil noen kunne være registrert som studenter. Det er en kraftig økning i antall personer som mottar dagpenger på over 1 300 personer, eller 67 prosent. Det kan tenkes at koronapandemien har medført at en del som skulle vært registrert som arbeidssøkere, tidligere var registrert med nedsatt arbeidsevne og at denne ikke er endret når de søker dagpenger. Utgangspunktet for dagpenger er at en skal være frisk og registrert som arbeidssøker.

Tabell 3: Personer med nedsatt arbeidsevne fordelt på ytelser (justert for dobbeltellinger). Antall og andel. Desember 2020

	Nedsatt arbeidsevne	AAP	Uføretrygd	Dagpenger	Tiltakspenger	Annet
Antall	190 052	121 303	20 013	3 243	5 229	40 264
Andel prosent	100	63,8	10,5	1,7	2,8	21,2
Endring fra i fjor. Antall	10 145	10 660	318	1 304	-161	-1 976

Kilde: NAV

Deltakelse i arbeidsrettet tiltak

Ved utgangen av desember 2020 deltok 56 300 av dem som var registrert med nedsatt arbeidsevne i en eller annen form for arbeidsrettet tiltak. Dette utgjør 30 prosent av alle personer registrert med nedsatt arbeidsevne. Blant dem under 30 år er arbeidspraksis det klart vanligste tiltaket. Rundt 29 prosent av dem som var registrert med et tiltak i denne aldersgruppen, deltok i arbeidspraksis. Derneft følger oppfølging (18%) opplæring (20%) og tilrettelagt arbeid (20%) som viktige former for tiltak. Andelen registrert med arbeidspraksis reduseres for de over 60 år, som i økende grad deltar i tilrettelagt arbeid (33 %) eller mottar lønnstilskudd (31 %). Det er generelt færre som deltar i en eller annen form for tiltak blant den eldste aldersgruppene. En større andel av dem som ikke er registrert med tiltak er under annen oppfølging, som medisinsk behandling, rehabilitering eller sosial trening.

Sammenliknet med tilsvarende periode i 2019 er det en reduksjon i antall som deltar på arbeidspraksis på over 1 200 personer, samtidig er det en økning i bruk av avklaringstiltak (500), lønnstilskudd (600), oppfølging (1 300) og tilrettelagt arbeid (500). Det totale antall personer registrert med en eller annen tiltak er økt med rundt 1 900, men ettersom antallet med nedsatt arbeidsevne totalt også stiger utgjør andelen omtrent den samme som i 2019 (30%).

Koronapandemien har tilsynelatende ikke medført en kraftig reduksjon i tiltaksbruk, men det kan fremstå som om det skjer et svakt skifte fra tiltak som krever fysisk oppmøte som for eksempel arbeidspraksis hvor andelen som står med tiltak er redusert med prosentpoeng, til tiltak som krever mindre fysisk tilstedeværelse, for eksempel oppfølging som er økt med 2 prosentpoeng. Det samme finner vi delvis igjen i aktivitetsplanen hvor for eksempel fysiske møter med NAV er redusert til fordel for aktivitet som ikke krever oppmøte.

Tabell 4. Personer med nedsatt arbeidsevne som deltar i et arbeidsrettet tiltak. Alder og type tiltak. Antall totalt og andel i hver tiltaksgruppe. Desember 2020

	I alt	Under 30 år	30-59 år	60 år og over
I alt	56 273	17 523	35 914	2 836
Arbeidspraksis	21,1	28,6	18,4	9,1
Arbeidsrettet rehabilitering	1,1	0,5	1,4	1,2
Avklaringstiltak	5,0	2,8	5,7	9,6
Jobbskaping og egenetablering	0,1	0,0	0,1	0,1
Lønnskudd	14,8	10,3	15,8	31,4
Oppfølging	18,6	18,0	19,3	13,3
Opplæring	17,8	19,8	18,1	2,0
Tilrettelagt arbeid	21,2	19,8	20,9	32,8
Tilrettelegging	0,3	0,2	0,3	0,6

Kilde: NAV

Vedlegg

A. Definisjoner for hvem som tilhører gruppen med nedsatt arbeidsevne og hvem som kan motta arbeidsavklaringspenger.

Personer med nedsatt arbeidsevne

Begrepet «personer med nedsatt arbeidsevne» omfatter personer som på grunn av sykdom, skade eller andre hindringer har behov for ekstra oppfølging fra NAV for å få eller beholde arbeid. Bistandsbehovet fastsettes etter en arbeidsevnevurdering og vil omfatte arbeidsrettede tilbud og annen oppfølging som medisinsk behandling, rehabilitering, sosial trening/oppfølging og tilrettelegging.

Mange blir registrert med nedsatt arbeidsevne etter å ha brukt opp retten til sykepenger, eller fordi de fortsatt trenger tid til rehabilitering eller omskolering. Andre har vært lenge arbeidsledig, men på grunn av helsemessige utfordringer vurderes de å ha ekstra behov for oppfølging for å kunne komme i jobb. Personer som mottar sykepenger eller uføretrygd regnes ikke med i statistikken over personer med nedsatt arbeidsevne, med mindre de mottar arbeidsrettet oppfølging rettet mot personer med nedsatt arbeidsevne.

Arbeidsavklaringspenger

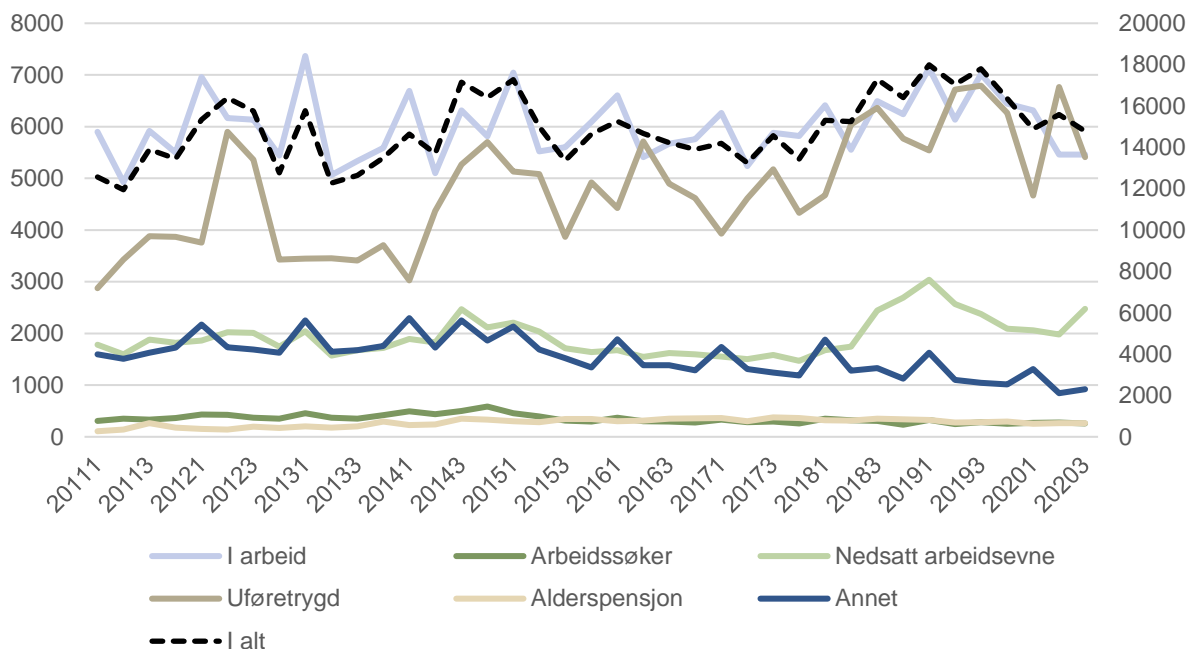
Arbeidsavklaringspenger kan innvilges til personer som har fått arbeidsevnen nedsatt med minst femti prosent på grunn av sykdom. Det er et krav at det foreligger en gyldig diagnose i henhold til klassifiseringssystemene ICD 10 og ICPC 2. Det er også et vilkår at man enten er under aktiv behandling, deltar i et aktivt tiltak, eller at man selv etter at dette er prøvd fremdeles anses å ha en viss mulighet for å komme i arbeid, og får oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten.

Tidligere (før 1.3.2010) mottok personer som var under medisinsk behandling rehabiliteringspenger, mens de som deltok i et arbeidsrettet tiltak mottok attføringspenger. Tidsbegrenset uførestønning kunne innvilges om man, til tross for medisinsk behandling og forsøk på attføring, ikke kunne komme i arbeid i overskuelig framtid, men at det var håp på lengre sikt. Minstestøtelsen for arbeidsavklaringspenger er 2G (grunnbeløpet i folketrygden). Fra 1. mai 2018 utgjør 193 766 kr.

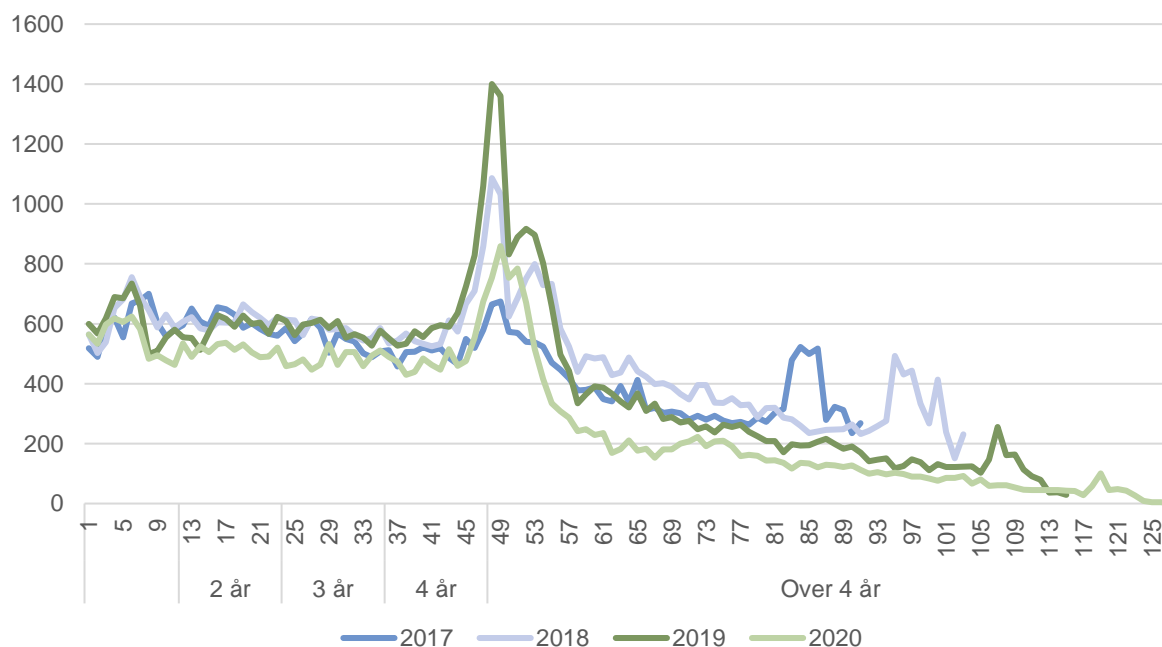
Vedlegg

A. Arbeidsmarkedsstatus seks måneder etter avgang fra arbeidsavklaringspenger. Antall. 1 kvartal 2011 til 3. kvartal 2020

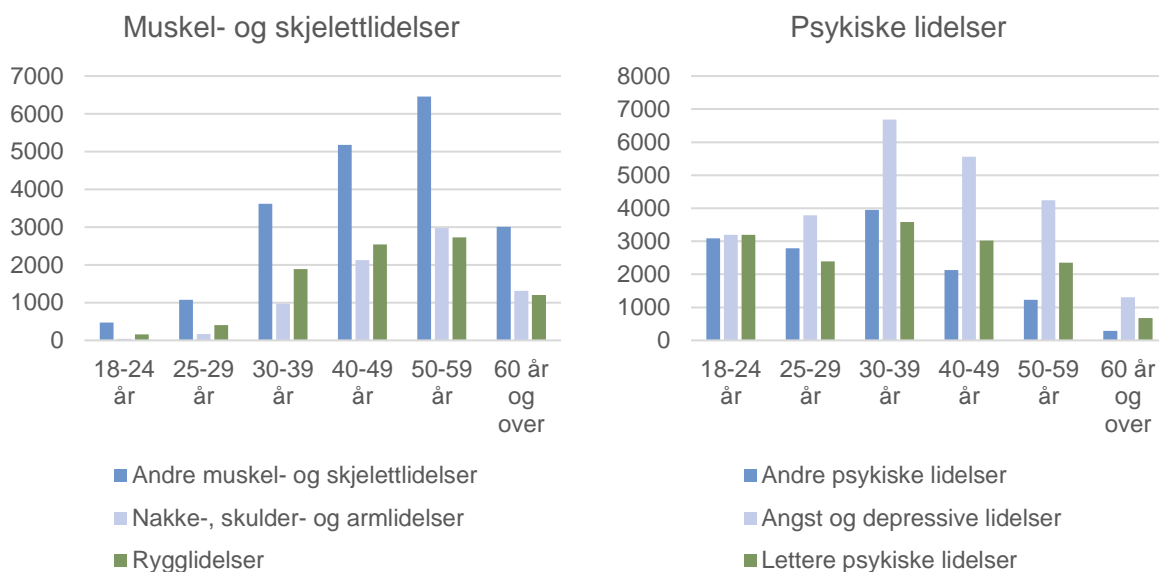
Kilde: NAV

B. Varighet ved avgang og antall personer. Måneder. 3. kvartal, 2017 til 2020.

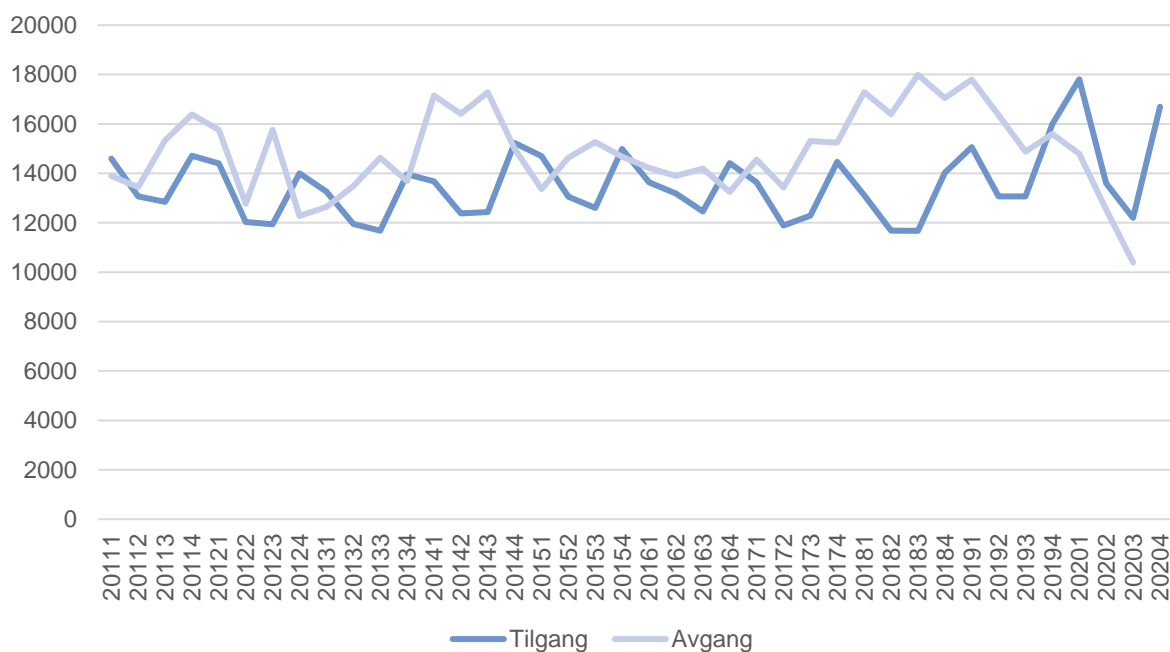
Kilde: NAV

C. Psykiske lidelser og muskel, og skjelettlidelser, undergrupper fordelt på aldersgruppe. Andel. Desember 2020.

Kilde: NAV

D. Antall nye mottakere av arbeidsavklaringspenger (tilgang) og antall som ikke lenger mottar arbeidsavklaringspenger (avgang). Antall. 1. kvartal 2011 til 4. kvartal 2020

Kilde: NAV

Referanser

Brage, Søren, Nossen, Jon Petter, Kann Inger Cathrine og Thune, Ola. «Sykefravær med diagnose innen psykiske lidelser 2000-2011», Arbeid og velferd 3/2012, s. 24-37

Ellingsen, Jostein (2018). «Utviklingen i uføretrygd per 30. september 2013», Statistikknotat, Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Jacobsen, Ove (2018). «AFP i privat sektor - Endringer i mottak av arbeidsavklaringspenger og uføretrygd», Arbeid og velferd 1/2018, s 35-43

Kalstø, Åshild Male Kalstø og Kann, Inger Cathrine (2018). «Færre på helserelaterte ytelser – friskere befolkning?», Arbeid og velferd 4/2018, s. 3-18

Kann, Inger Cathrine og Dokken, Therese. «Flere har avsluttet arbeidsavklaringspenger etter regelverksendringene i 2018 - De fleste til uføretrygd eller jobb», Arbeid og velferd 3/2019, s. 41-61

Kann, Inger-Cathrine, Yin, Jun, og Kristoffersen, Per (2016). «Arbeidsavklaringspenger - utviklingen i hvem som kommer inn», Arbeid og velferd nr.2)2016 s.63-76

Kann, Inger-Cathrine, Yin, Jun, og Kristoffersen, Per (2016). «Fra arbeidsavklaringspenger til arbeid», Arbeid og velferd nr.2)2016 s.77-92

Lande, Sigrid (2019). «Færre får innvilget arbeidsavklaringspenger med nytt regelverk», Arbeid og velferd 2/2019, s. 81-98

Lima, Ivar og Grønlien, Håkon (2020). «Flere mottar uføretrygd og sosialhjelp etter innstramming i AAP-regelverket», Arbeid og velferd 2/2020 s.61-79

Sundell, Therese (2018). «Utviklingen i sykefraværet, 3.kvartal 2018», Statistikknotat, Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Vidal-Gil Eugenia og Gjerde, Audun (2020). «Utviklingen på arbeidsmarkedet nr. 2-2020». Arbeid og velferd 3/2020. s. 3-25